

У результаті міжособистісної взаємодії розвиваються комунікативні здібності. Це відбивається в навичках спілкування і прийомах міжособистісного оцінювання, у прагненні до об'єднання зусиль, взаєморозуміння й узгодження дій, в умінні вибирати та реалізовувати адекватні форми спілкування в рішенні загальної задачі.

У дослідженнях психологів неодноразово відзначається, що ефективність тренінгового курсу визначають не особливі теоретичні системи і прикладні методики, а особистість успішних викладачів і їхній унікальний досвід.

Дуже важливо не забувати про можливість і задачу ведучого дати відчуття кожному учаснику тренінгу цінності своєї особистості.

Тренінг є одним з найдоступніших шляхів прискорення навчання в групі, що досягається завдяки емоційному підкріпленню і посиленню зворотного зв'язку. У рамках обмежень у часі тренінги в курсі інформатики, як додаткова форма активності, показали свою безперечну ефективність.

*Бараник З. П., д-р екон. наук, професор
кафедра статистики*

МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРЕНІНГУ: «СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ»

Мета тренінгу за програмою «Статистика ринку праці» — формування системи теоретичних знань і практичних навичок у студентів щодо застосування сучасних методологічних підходів при проведенні комплексного статистичного аналізу соціально-економічних процесів, що відбуваються на ринку праці і слугуватимуть надійною інформаційно-аналітичною базою при розробці відповідних управлінських рішень стосовно покращення ситуації з зайнятістю населення в країні.

Завдання тренінгу полягають у здійсненні комплексного статистичного аналізу та оцінюванні процесів зайнятості та безробіття на регіональних ринках праці та розробці конкретних пропозицій щодо ефективності функціонування ринку праці в країні. Ефективне функціонування ринку праці забезпечить стабілізацію ситуації з існуючим дисбалансом між попитом на кваліфіковану

робочу силу та її пропозицією, організацію перекваліфікації персоналу, надання допомоги у відкритті власної справи, демократизацію ринку житла з метою спрощення трудової міграції всередині країни, використання інструментів соціальних робіт тощо в складних ринкових умовах сьогодення.

Цільовою аудиторією тренінгу є особи, що мають певний освітньо-професіональний та особистий рівень. У цьому контексті ефективним є проведення тренінгу серед студентів п'ятого курсу під час переддипломної практики на базі затверджені теми випускної магістерської дипломної роботи.

Статистичне оцінювання функціонування ринку праці проводиться з метою виявлення його якісного різноманіття, і представляє свого роду інструмент для визначення міри сукупності, що відображає закономірність кількісної та якісної сторін функціонування ринку праці. Треба відмітити, якщо функціонування ринку праці має якісну та кількісну сторони і представляє їх єдність, то досліджувати його і потрібно одночасно з двох сторін, визначаючи ступінь взаємодії. Головним критерієм професійного тренінгу є його адаптація до внутрішньої ситуації на ринку праці, а також до середовища майбутньої роботи студентів — системи органів управління.

Етапи тренінгу за напрямками «Сучасні підходи до оцінювання ринку праці» складаються з системного, ситуаційного та процесного підходів до комплексного статистичного аналізу ринку праці України.

Системний підхід передбачає дослідження ринку праці як системи, тобто деяку цілісність, яка складається з взаємозалежних частин, кожна з яких вносить свій вклад у характеристику цілого. Ринок праці являється складною (знаходиться під дією внутрішніх факторів), відкритою (знаходиться під впливом зовнішніх факторів), соціотехнічною (люди—засоби виробництва) системою. Всі підсистеми (елементи) взаємозв'язані як по вертикалі, так і по горизонталі. Системний підхід до функціонування ринку праці означає, що всі елементи системи діють і взаємодіють у межах свого функціонального призначення. Система існує, доки вона функціонує. Функціонування обумовлює, що всі елементи діють та взаємодіють у межах свого функціонального призначення.

Ситуаційний підхід передбачає розглянути ринок праці за допомогою конкретного набору чинників (причин, обставин), які суттєво впливають на його організацію в той чи той період. Крім того, він передбачає різні сценарії функціонування ринку

праці в різних соціально-економічних ситуаціях (умовах). Передбачає аналіз ситуації на ринку праці залежно від чинників, які в той чи той момент впливають на функціонування ринку праці (виділяючи при цьому основні та другорядні чинники — зміну одного або кількох з них). Необхідно вибрати відповідний варіант дій (сценарій), який у найбільшій мірі буде відповідати ситуації, яка склалась на ринку праці в той чи той період часу. За необхідністю, повинні бути передбачені всі можливі зміни функціонування ринку праці та пристосування його до тих ситуацій, які виникли.

З позиції ситуаційного підходу ринок праці можна розглядати як сукупність властивостей і ознак, що характеризують процес трудової діяльності людей по збільшенню сукупних обсягів виробництва та результату цього процесу, що сприяють економічному зростанню та ефективній зайнятості, запобігають безробіттю, створюють нові місця та умови розвитку підприємництва.

Даний підхід передбачає науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку ринку праці, його основних характеристик, за допомогою методів та засобів прогнозування. Найважливішими принципами прогнозування ситуації на ринку праці є: цілісність, об'єктивність, науковість, гласність, самостійність, дотримання загальнодержавних інтересів.

Спрогнозувати ситуацію на ринку праці можна за допомогою методів: системного аналізу, статистичних, експертних оцінок, футурологічних.

Процесний підхід передбачає розглянути ринок праці як взаємопов'язані функції. Причому кожна функція представляє собою процес, який складається із взаємозв'язаних дій. Кожна функція ринку праці включає в себе збирання інформації, її аналіз, розробку рішень і доведення їх до органів управління.

Запропоновані методологічні підходи оцінювання функціонування ринку праці передбачають, з одного боку, констатацію фактів (стану, обсягу, структури, варіації, тенденції); з другого — тлумачення фактів (їх пояснення, виявлення причинно-наслідкових зв'язків та чинників, що являються причиною тенденцій, які склались на ринку праці). На основі останнього роблять практично значущі висновки та дають обґрунтовані рекомендації щодо здійснення прогнозу подальшого розвитку, створюють основу для регулювання ринкових процесів.

Під час проведення тренінгу студенти використовують знання із загальної теорії статистики, статистики праці, статистики ринків. Цей тренінг дає змогу студентам спробувати себе в ролі від-

повідальних осіб, які приймають управлінські рішення щодо покращення ситуації на ринку праці України як у цілому, так і в її окремих регіонах.

В ході тренінгу студенти не тільки повинні продемонструвати та закріпити свої знання і навички щодо застосування сучасних методологічних підходів комплексного статистичного аналізу та оцінювання ринку праці, а також продемонструвати своє вміння працювати в колективі, однією командою для досягнення поставлених цілей та прийняття раціональних зважених рішень згідно стратегії розвитку ринку праці в Україні.

Література

1. Блауберг И. В., Садов И. И., Юдин Э. Г. Системный подход: предпосылки, проблемы, трудности. — М., 1969. — С. 29.

2. Вачков И. В., Дерябо С. Д. Окна в мир тренинга: методологические основы субъектного подхода к групповой работе. — СПб.: Речь, 2005. — 69 с.

3. Евтихов О. В. Практика психологического тренинга. — СПб.: Речь, 2005. — 20 с.

4. Кичко І. Елементи системного підходу до управління та фінансування соціальної сфери // Україна: Аспекти праці. — № 2. — 2006. — С. 17—20.

5. Кобзева В. В., Баранова Г. В. Руководителю об обучении персонала: дизайн пост тренинга. — М.: Добрая книга, 2006. — 70 с.

6. Ладико І. Ю., Сумцов В. Г. Загальний менеджмент: Навчальний посібник. — Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2004. — 282 с.

7. Лопатников. Л.И. Краткий экономико-математический словарь. — М.: Наука, 1979. — 254 с.

8. Прангишвили И. Системный подход, системное мышление и вопросы управления // Общество и экономика. — 2003. — № 6. — С. 85—87.

9. Статистичне забезпечення управління економікою: Навч. посібник / А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. — К.: КНЕУ, 2005. — 333 с.

10. Сумцов В. Г., Петров П. Ю. Стратегічне управління підприємницькою діяльністю: Навчальний посібник. — Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2004. — 448 с.

11. Федоренко Н. П. Системный подход к изучению экономических явлений. — В кн.: Математика и кибернетика в экономике (словарь-справочник). — М.: Экономика, 1975. — 517 с.

12. Юдин Э. Системный подход и принципы деятельности: методологические проблемы современной науки. — М.: Наука, 1978. — 391 с.